

Noms vegetals

El substantiu *café* designa una espècie vegetal, és a dir, una planta, la llavor d'aquesta planta, la beguda feta per infusió d'aquesta llavor i l'establiment on se serveix aquesta i d'altres begudes. Anàlogament, el substantiu *te* també designa una espècie vegetal, les fulles dessecades d'aquesta planta, la beguda que es treu d'aquestes fulles i la reunió de persones en què se serveix aquesta beguda. Aquests casos de multiplicitat de sentits de noms d'espècies vegetals, en què cada significat n'ha originat, per extensió, un de nou, no són, certament, gaire abundants, però sí que ho són relativament aquells en què un mateix nom designa alhora l'espècie general i el seu producte més característic i vistós, o de què l'home treu alguna utilitat: flor, fruit, fulla, gra, llavor, etc. Dit altrament: els noms de les espècies vegetals es poden dividir en dos grups, aquells que designen exclusivament una d'aquestes espècies i els que, a més, designen també alguna de les seves parts. Llevat dels arbres fruiters, en què tothom diferencia clarament el nom de l'arbre, és a dir, de l'espècie, i el del fruit, normalment el primer derivat del segon (*taronger, taronja; cirerer, cirera; ametller, ametlla, etc.*), és força freqüent que hom no distingeixi el nom de l'espècie del nom del seu producte més conegut o aprofitat, i que resolgui usualment aquesta manca de distinció designant totes dues coses amb el segon.

Fins i tot, doncs, prescindint del fet que els noms vulgars de les plantes presenten nombrosíssims casos d'homonímia (un mateix nom designant dues o més espècies diferents) i de sinonímia (una mateixa espècie designada per dos o més noms diferents), la nomenclatura general es presta a confusions perquè el nom de l'espècie pot designar o no alguna de les parts de la planta. Noms com *café* o *te*, que ja hem vist, com els dels cereals, *blat, sègol, ordi, civada, blat de moro* i *arròs*; com *tabac, mostassa, vainilla, canem, lli, espart, pèsol, guixa, etc.*, designen tant una espècie vegetal com aquella de les seves parts (llavor, gra, fibra, etc.) de què traiem profit. També els noms de les flors, en la gran majoria de casos, són els mateixos de les espècies respectives (algunes vegades no són noms específics sinó genèrics). Però en el cas dels arbres fruiters, d'algunes flors (*roses* i *rosa, clavellina* i *clavell*) i de molts altres vegetals, distingim els dos conceptes amb noms diferents: *maduixera* i *maduixa, carxofera* i *carxofa, tomaquera* i *tomàquet, favera* i *fava, pebrer* i *pebre, esbarzer* i *móra, gerdera* i *gerd* o *gerdó, etc.* No manquen els casos en què, malgrat la dualitat de designacions, el nom del fruit, llavor, etc. designa també la planta o espècie, com *sindria, mongeta, plàtan, etc.*

Cal aclarir, encara, que si bé el nom de l'espècie vegetal, és a dir, del grup de la classificació, perfectament definit i diferenciat dels altres grups semblants, coincideix generalment amb el de la realitat física de la planta (arbre, arbust, liana, mata, etc.), en algun cas no és així. Per exemple, *ginesta* és el nom de l'espècie (i de la flor) però la mata s'anomena *ginestera*.